

PŘIJATÉ TEXTY

P8_TA(2016)0062

Činnost evropské veřejné ochránkyně práv v roce 2014

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. února 2016 o výroční zprávě týkající se činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2014 (2015/2231(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na výroční zprávu o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2014,
 - s ohledem na článek 228 Smlouvy o fungování Evropské unie,
 - s ohledem na články 11, 19, 41, 42 a 43 Listiny základních práv Evropské unie,
 - s ohledem na rozhodnutí Evropského parlamentu 94/262/ESUO, ES, Euratom ze dne 9. března 1994 o pravidlech a všeobecných podmínkách pro výkon funkce veřejného ochránce práv¹,
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o činnosti evropského veřejného ochránce práv,
 - s ohledem na čl. 220 odst. 2 druhou a třetí větu jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Petičního výboru (A8-0020/2016),
- A. vzhledem k tomu, že výroční zpráva o činnosti evropského veřejného ochránce práv za rok 2014 byla oficiálně předložena předsedovi Evropského parlamentu dne 26. května 2015 a že evropská veřejná ochránkyně práv Emily O'Reillyová dne 23. června 2015 v Bruselu předložila zprávu Petičnímu výboru;
- B. vzhledem k tomu, že Evropský parlament znovu zvolil na svém plenárním zasedání ve Štrasburku dne 16. prosince 2014 do funkce evropského veřejného ochránce práv Emily O'Reillyovou;
- C. vzhledem k tomu, že hlavní prioritou evropského veřejného ochránce práv je zajistit, aby byla práva občanů plně respektována, a právo na řádnou správu vyjadřuje i co nejvyšší úroveň její kvality, jež se očekává od orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie; vzhledem k tomu, že klíčová role evropského veřejného ochránce práv spočívá v

¹ Úř. věst. L 113, 4.5.1994, s. 15.

tom, aby napomáhal orgánům EU zvyšovat míru jejich otevřenosti, účinnosti a vstřícnosti k občanům, v důsledku čehož se posiluje důvěra občanů v Unii;

- D. vzhledem k tomu, že z průzkumu Eurobarometru z května 2015 vyplývá, že 40 % občanů Evropské unie důvěřuje a 46 % nikoli; vzhledem k tomu, že ke zlepšení úrovně spokojenosti evropských občanů má zásadní důležitost, aby evropské instituce byly schopny monitorovat se mezi sebou navzájem;
- E. vzhledem k tomu, že článek 24 SFEU stanovuje, že „každý občan Unie se může obracet na veřejného ochránce práv ustanoveného v souladu s článkem 228“;
- F. vzhledem k tomu, že na základě článku 228 SFEU je evropský veřejný ochránce práv oprávněn provádět šetření týkající se případů nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí; vzhledem k tomu, že v článku 41 Listiny základních práv je stanoveno, že „každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě“;
- G. vzhledem k tomu, že článek 43 listiny stanoví, že „každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv v případě nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí“;
- H. vzhledem k tomu, že první evropský veřejný ochránce práv vymezil, že „nesprávný úřední postup vzniká tehdy, když veřejný orgán nefunguje v souladu s pravidly či principy, které jsou pro něj závazné“¹; vzhledem k tomu, že se proto vyžaduje, aby orgány, instituce a jiné subjekty Unie neplnily jen své zákonné povinnosti, ale také aby vykonávaly svou službu svědomitě a aby zajistily, že postup vůči občanům bude náležitý a občané budou moci plně využívat svých práv; vzhledem k tomu, že koncept řádné správy by měl být chápán jako neustálý proces jejího zlepšování;
- I. vzhledem k tomu, že v roce 2014 se na veřejnou ochránkyni práv obrátilo 23 072 občanů; vzhledem k tomu, že 19 170 občanů obdrželo radu prostřednictvím interaktivních pokynů na jejich internetových stránkách; vzhledem k tomu, že v roce 2014 obdržela veřejná ochránkyně práv 2 079 stížností a 1 823 žádostí o informace;
- J. vzhledem k tomu, že z 2 163 stížností, které veřejná ochránkyně práv zpracovala, 736 spadalo do její působnosti a 1 427 do ní nespádalo;
- K. vzhledem k tomu, že z 2 163 zpracovaných stížností poskytla veřejná ochránkyně práv v 1 217 případech stěžovateli radu nebo případ předala, ve 621 případě stěžovatele informovala, že nelze poskytnout žádné další poradenství, a v 325 případech zahájila šetření;
- L. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv zahájila 342 šetření, z čehož bylo 325 zahájeno na základě stížnosti a 17 z vlastního podnětu; vzhledem k tomu, že uzavřela 400 šetření, z čehož 13 bylo z vlastního podnětu; vzhledem k tomu, že z uzavřených šetření bylo 335 předloženo občany a 52 společnostmi, sdruženími nebo jinými právnickými osobami;

¹ „Výroční zpráva evropského veřejného ochránce práv za rok 1999“ (Úř. věst. C 260, 11.9.2000, s. 1).

- M. vzhledem k tomu, že veřejná ochránkyně práv předala 772 stížností členům Evropské sítě veřejných ochránců práv včetně 86 stížností předaných Petičnímu výboru, 144 Evropské komisi a 524 jiným orgánům a subjektům; vzhledem k tomu, že většina šetření se týkala Komise (59,6 %) a dále evropských agentur (13,7 %), Evropského úřadu pro výběr personálu (EPSO) (9,4 %), jiných orgánů (8,5 %), Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) (3,8 %), Parlamentu (3,5 %) a Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) (3,2 %);
- N. vzhledem k tomu, že 21,5 % z šetření, která veřejná ochránkyně práv uzavřela, se týkala žádostí o poskytnutí informací a přístupu k dokumentům, 19,3 % úlohy Komise coby strážkyně Smluv, 19,3 % konkursů a výběrových řízení, 16 % institucionálních a programových záležitostí, 11,3 % správy a služebního řádu úředníků, 8,3 % udělování veřejných zakázek a grantů a 6 % plnění smluv;
- O. vzhledem k tomu, že z uzavřených šetření bylo 133 případů orgánem vyřešeno nebo uzavřeno v důsledku dohody o smírném řešení a ve 163 případech veřejná ochránkyně práv usoudila, že není důvod k dalšímu šetření;
- P. vzhledem k tomu, že v 76 případech nebyl zjištěn nesprávný úřední postup; vzhledem k tomu, že ve 39 případech byl zjištěn nesprávný úřední postup a ve 13 případech se využilo jiného způsobu uzavření případu; vzhledem k tomu, že v případech, kdy byl zjištěn nesprávný úřední postup, veřejná ochránkyně práv 27krát vyslovila kritickou připomínku a 12krát návrh doporučení;
- Q. vzhledem k tomu, že délka většiny šetření, která veřejná ochránkyně práv v roce 2014 uzavřela, se pohybovala v rozmezí od 3 do 18 měsíců; vzhledem k tomu, že průměrná délka šetření do jeho uzavření byla 11 měsíců;
- R. vzhledem k tomu, že orgány vyhověly 80 % návrhů veřejné ochránkyně práv; vzhledem k tomu, že stále zůstává 20 % návrhů, které byly podány a jimž je potřeba vyhovět;
- S. vzhledem k tomu, že Petiční výbor, jenž pouze v roce 2014 obdržel 2 714 petic, je důležitou součástí institucionálního fungování Evropské unie a přibližuje Parlament občanům; vzhledem k tomu, že úzký vztah mezi veřejnou ochránkyní práv a Petičním výborem by zlepšil úroveň demokratického dohledu nad činností evropských orgánů a institucí;
1. schvaluje výroční zprávu za rok 2014 předloženou evropskou veřejnou ochránkyní práv;
 2. blahopřeje Emily O'Reillyové k jejímu znovuzvolení evropskou veřejnou ochránkyní práva, jakož i k její výtečné práci; podporuje její cíl napomáhat orgánům Evropské unie v jejich snaze poskytovat občanům a obyvatelům Evropy nejlepší možné služby; je přesvědčen, že zásadní význam mělo zaměření veřejné ochránkyně práv na transparentnost jakožto záruku řádné správy;
 3. vítá a plně podporuje skutečnost, že veřejná ochránkyně práv více využívá své pravomoci zahajovat strategická šetření z vlastního podnětu; vítá jmenování koordinátora šetření z vlastního podnětu v jejím úřadě, jakož i zavedení nových interních pravidel pro whistleblowing; oceňuje veřejnou ochránkyni práv za úsilí, jež vynaložila na reorganizaci svého úřadu, což již vedlo ke značným úsporám z důvodu vyšší efektivity; vítá a podporuje přístup veřejné ochránkyně práv zaměřený do

budoucnosti, jakož i přijetí nové pětileté strategie „Směrem k roku 2019“, která zavádí strategičtější přístup k řešení systémových problémů a podpoře řádné správy;

4. vítá šetření, jež v roce 2014 veřejná ochránkyně práv zahájila z vlastního podnětu a která se týká především těchto témat: transparentnost v rámci orgánů EU, transparentnost v oblasti lobbingu a klinických hodnocení, základní práva, etické otázky, účast občanů na procesu rozhodování EU, projekty a programy financované Evropskou unií a politika EU v oblasti hospodářské soutěže;
5. připomíná, že po dlouhou dobu se 20–30 % stížností týká transparentnosti a k nejobvyklejším obtížím, na které stížnosti poukazují, patří skutečnost, že orgány neumožní přístup k dokumentům a/nebo informacím; domnívá se, že otevřenost a přístup veřejnosti k dokumentům podle článku 15 SFEU a článku 42 Listiny je základním prvkem systému institucionálních brzd a protivah; podporuje veškeré iniciativy Komise a dalších institucí EU k zajištění spravedlivého, rychlého a jednoduchého přístupu ke všem dokumentům EU; s uznáním konstatuje, že veřejný rejstřík dokumentů online vedl ke zlepšení transparentnosti; vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby vyšetřila otázky transparentnosti, jež se týkají včasného přístupu Parlamentu k příslušným dokumentům o řízení o nesplnění povinnosti a „EU Pilot“, zejména pokud se vztahují k podaným peticím; je přesvědčen, že musí být určeny a zavedeny vhodné mechanismy k zajištění opravdového interinstitucionálního dialogu;
6. varuje, že stále nedochází k účinnému dodržování všech ustanovení Aarhuské úmluvy a souvisejících předpisů ((ES) č. 1367/2006 a (ES) č. 1049/2001); je přesvědčen, že ze strany Komise je stále velký prostor ke zlepšení v oblasti transparentnosti, zejména pokud jde o dostupnost, kvalitativní i kvantitativní, informací poskytovaných jednotlivým občanům a organizacím občanské společnosti na jejich žádost o přístup k dokumentům; vyzývá ochránkyni, aby provedla šetření na základě rozsáhlé petice č. 0134/2012 o těchto záležitostech s cílem určit a napravit jakýkoli nesprávný úřední postup týkající se uplatňování těchto nařízení ze strany dotyčných institucí EU;
7. vítá šetření veřejné ochránkyně práv případů „otáčivých dveří“ týkajících se vysoce postavených úředníků EU; poznamenává, že veřejná ochránkyně práv prošetřila stížnosti pěti neziskových organizací a prozkoumala 54 spisů Komise; vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby pomohla vytvořit a zavést jasná a podrobná kritéria a donucovací mechanismy s cílem určit a prošetřit konflikty zájmů na jakékoli úrovni orgánů, institucí a agentur EU a případně jim předcházet;
8. je toho mínění, že pojem konflikt zájmů přesahuje pouhou záležitost transparentnosti a že zajistit, že evropská veřejná správa bude od takových konfliktů oproštěna, je základním zájmem ve snaze vybudovat skutečnou evropskou demokracii a ochránit důvěru evropských občanů, úředníků a v institucích; doporučuje veřejné ochránkyni práv, aby ve svých šetřeních zohledňovala ustanovení Úmluvy OSN proti korupci (UNCAC), pokynů OECD k řešení střetu zájmů ve veřejné službě a specifických doporučení organizace Transparency International;
9. podotýká, že v důsledku šetření veřejné ochránkyně práv Komise zveřejnila dokumenty týkající se vstupu Řecka do eurozóny, Evropská centrální banka zveřejnila dopis irské vládě o finanční krizi a Komise vyhověla doporučení veřejné ochránkyně práv a poskytla dokumenty týkající se reformy společné rybářské politiky, třebaže dohoda o reformě byla v tu dobu již uzavřena;

10. vítá pokrok v otevřenosti probíhajících jednání o TTIP, jenž následoval po šetření veřejné ochránkyně práv týkajícím se transparentnosti v těchto jednáních; konstatuje, že Rada od té doby zveřejnila směrnice, které EU při jednání o transatlantickém investičním a obchodním partnerství používá, a že Komise oznámila, jaké jsou její plány na zvýšení transparentnosti lobbingu a rozšíření přístupu k dokumentům, které se partnerství týkají; konstatuje, že občané jsou znepokojeni, pokud jde o transparentnost v jednáních o TTIP;
11. připomíná, že Petiční výbor dostává řadu anonymních stížností od skupin a občanů, jež se týkají nedostatku transparentnosti jednání o TTIP, a to ukazuje na hluboké znepokojení veřejnosti ohledně této záležitosti na evropské úrovni;
12. táže se, zda dlouhé prodlevy v rozhodování v Radě o některých legislativních iniciativách, jako je horizontální antidiskriminační směrnice, která byla zmrazená přes šest let, nebo ratifikace Marrákešské dohody o usnadnění přístupu zrakově postižených osob a osob s postižením znemožňujícím práci s tištěnými dokumenty k publikovaným dílům, nespádají do kategorie nesprávného úředního postupu, jelikož u dotčených občanů vytvářejí značnou frustraci vůči institucím EU; naléhavě vyzývá Radu, a zejména blokující menšiny v Radě, aby podnikly nezbytné kroky k řešení těchto neúnosných situací; navrhuje, aby veřejná ochránkyně práv v mezích svých pravomocí tuto otázku prozkoumala;
13. vítá zvýšenou a nezbytnou pozornost, kterou veřejná ochránkyně práv věnuje transparentnosti v oblasti lobbingu, a její snahu o zavedení povinného rejstříku transparentnosti, který by občanům umožňoval zjistit, kdo se snaží ovlivnit činitele EU s rozhodovací pravomocí; vítá šetření veřejné ochránkyně práv týkající se složení a transparentnosti odborných skupin v Komisi, především těch, které poskytují poradenství v oblasti společné zemědělské politiky (SZP), na niž EU vydává více než třetinu rozpočtu; podporuje její přístup k těmto skupinám a vybízí ji k dalšímu sledování transparentnosti jejich složení s cílem zaručit vyrovnané zastoupení a rovnováhu žen a mužů v široké škále ekonomických a neekonomických zájmových skupin ve všech oblastech politiky;
14. konstatuje, že se v rejstříku transparentnosti již dobrovolně zaregistrovalo přes 7 000 organizací, což odráží rozmanitost veřejných a soukromých stran, s nimiž evropské instituce pracují; schvaluje podporu ochránkyně plánu místopředsedy Timmermanse, aby byl rejstřík povinný; vítá rozhodnutí Komise ze dne 1. prosince 2014, jež ukládá členům Komise i jejím vysoce postaveným pracovníkům povinnost zveřejňovat veškeré kontakty a setkání se zúčastněnými stranami a lobbisty; vítá skutečnost, že by rejstřík měl obsahovat informace o lidských a finančních zdrojích, jež mají lobbistické organizace k dispozici, což je ve větším souladu se stávajícími pravidly a ustanoveními týkajícími se otevřenosti a řádné správy v institucích EU;
15. vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby zůstávala bdělá a odhodlaná a aby nadále naléhavě vyzývala Komisi, aby byla plně transparentní, pokud jde o členy a schůze všech skupin odborníků, technologických platforem a agentur; připomíná podmínky, které stanovil v roce 2012, když uvolnil zmrazení rozpočtů skupin odborníků;
16. konstatuje, že v roce 2014 hrála veřejná ochránkyně práv klíčovou úlohu v oblasti transparentnosti údajů klinického hodnocení, protože pomohla vytvořit politiku Evropské agentury pro léčivé přípravky (EMA) založenou na aktivním přístupu k transparentnosti; konstatuje, že v říjnu 2014 se EMA rozhodla aktivně zveřejnit zprávy

o klinických studiích; vybízí veřejnou ochránkyni práv k tomu, aby nadále sledovala, jak EMA zajišťuje dostupnost údajů o klinickém hodnocení, a aby zaručila dodržení nejvyšších standardů transparentnosti;

17. vyzývá členské státy, aby byly příčinnivější ve své povinné spolupráci s veřejnou ochránkyní práv;
18. naléhavě žádá, aby veřejná ochránkyně práv pokračovala v úsilí o větší transparentnost v oblasti klinických hodnocení, především posuzování kvality výsledků Evropskou agenturou pro léčivé přípravky; připomíná, že toto posuzování musí být založeno na přidané hodnotě inovativních léčivých přípravků a skutečných nákladech na výzkum, což členským státům usnadní zavádění modelů stanovování cen a financování;
19. vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby v mezích svých pravomocí pokračovala v úsilí o větší transparentnost ve výzkumu a vývoji s cílem zajistit dostupnost zdravotní péče;
20. vítá nové nařízení EU o klinických hodnoceních, podle něž musí být informace o klinických hodnoceních zveřejňovány; konstatuje, že „Mezinárodní den svobodného přístupu k informacím 2014“ organizovaný veřejnou ochránkyní práv byl věnován transparentnosti údajů o klinických hodnoceních;
21. vítá šetření veřejné ochránkyně práv v oblasti ochrany základních práv ve všech případech provádění politiky soudržnosti Evropské unie, ustavené s cílem vytvořit růst a pracovní místa, řešit změnu klimatu a energetickou závislost a snížit chudobu a sociální vyloučení;
22. konstatuje, že třetím největším balíčkem rozpočtových investic po společné zemědělské politice (SZP) a strukturálních fondech je Horizont 2020, jehož rozpočet dosahuje téměř 80 000 milionů EUR, a že se jedná o program klíčový pro hospodářský a sociální rozvoj v budoucnosti; vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby i nadále zaručovala transparentnost celého procesu analýzy a udělování projektů v rámci programu Horizont 2020;
23. vyzývá agenturu Frontex, aby zaručovala dobré podmínky navraceným osobám během letů za účelem jejich navrácení a řádné provádění svého kodexu chování pro společné návratové operace; vítá výzvu veřejné ochránkyně práv, aby agentura Frontex zavedla mechanismus podávání individuálních stížností na případná porušení základních práv; vybízí ji, aby v současné situaci, kdy se zvyšuje počet uprchlíků na hranicích Evropské unie, pokračovala v šetření v této otázce;
24. vítá šetření veřejné ochránkyně práv ke zjištění, zda orgány a instituce EU dodržují svůj závazek zavést interní pravidla pro whistleblowing; připomíná devíti orgánům a institucím EU, na něž se obrátila veřejná ochránkyně práv, aby ji informovaly o pravidlech, která zavedly nebo zamýšlejí zavést;
25. oceňuje veřejnou ochránkyni práv za šetření týkající se práva občanů podílet se na rozhodovacím procesu EU, především šetření, jak funguje evropská občanská iniciativa (ECI); konstatuje, že veřejná ochránkyně práv v roce 2014 vybídla organizátory iniciativ ECI, organizace občanské společnosti a další zainteresované strany, aby poskytly zpětnou vazbu k evropské občanské iniciativě za účelem jejího zlepšení; se znepokojením konstatuje, že představitelé petičních organizací žádají lepší harmonizaci a zlepšení správních metod pro sběr a zaznamenávání podpisů; očekává další návrhy na

zlepšení, zejména pokud jde o stávající omezení procesu sběru podpisů, technická a ta, jež se týkají ochrany údajů; vyzývá veřejnou ochránkyni práv, aby sdílela své zkušenosti a přispěla k přezkumu nařízení o evropské občanské iniciativě (ECI);

26. vítá, že orgány vyhověly 80 % návrhů veřejné ochránkyně práv; je znepokojen, že tak ve 20 % případů stále neučinily; je si vědom toho, že návrhy veřejné ochránkyně práv nejsou právně závazné; naléhavě vyzývá orgány, instituce a agentury Unie, aby na kritické připomínky a návrhy doporučení veřejné ochránkyně práv reagovaly rychle, účinně a odpovědně; podporuje veřejnou ochránkyni práv v budoucích šetřeních v rámci svých pravomocí s cílem určit případné mezery transparentnosti v plnění rozpočtu EU, v případě potřeby ve spolupráci s Účetním dvorem, úřadem OLAF a parlamentním Výborem pro rozpočtovou kontrolu;
27. připomíná, že veřejná ochránkyně práv má také možnost, a tudíž i povinnost, kontrolovat Parlament při provádění řádné správy pro občany EU;
28. oceňuje veřejnou ochránkyni práv za její iniciativu před evropskými volbami spočívající v pořádání interaktivní události „Váš seznam přání pro Evropu“ („Your wish list for Europe“), která usilovala o to, aby se občané stali ústředním bodem rozhodování;
29. vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby nadále propagovala Evropskou síť veřejných ochránců práv s cílem zlepšit informovanost občanů EU o rozdělení působnosti mezi evropským veřejným ochráncem práv, vnitrostátními veřejnými ochránci práv a Petičním výborem; uznává důležitý příspěvek této sítě v tom, že podporuje výměnu osvědčených postupů a informací o oblastech působnosti a pravomocech svých členů; konstatuje, že 59,3 % stížností zpracovaných v roce 2014 spadalo do působnosti členů sítě; vyzývá svůj petiční výbor, aby byl aktivnějším členem sítě a posílil svou spolupráci se sítí, pokud jde o společné politiky spadající do působnosti Evropské unie; konstatuje, že veřejná ochránkyně práv v roce 2014 tomuto výboru předala 86 stížností;
30. vybízí veřejnou ochránkyni práv, aby ve spolupráci s Evropským účetním dvorem prošetřovala programy a projekty financované Evropskou unií, se zvláštním zřetelem na financování projektů zaměřených na snižování rozdílů v rozvoji;
31. souhlasí s veřejnou ochránkyní práv, že orgány EU mají zaručit, aby byly jejich služby dostupné osobám se zdravotním postižením a aby tyto osoby měly přístup k informacím a komunikačním prostředkům; naléhavě vyzývá orgány k zaručení otevřených, přístupných a dostupných pracovních prostředí pro osoby se zdravotním postižením, aby se tyto osoby mohly účinně a plně podílet na politickém a veřejném životě;
32. vyzývá k navýšení ročního rozpočtu úřadu veřejné ochránkyně práv;
33. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, evropské veřejné ochránkyni práv, vládám a parlamentům členských států a jejich veřejným ochráncům práv nebo obdobným příslušným orgánům.